

Byla C-314/08

Krzysztof Filipiak

prieš

Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu

(Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Teisės aktai pajamų mokesčio srityje – Teisė iš mokesčio bazės atskaityti socialinio draudimo mokas – Teisė mokėti mažinimą, atsižvelgiant į sumokėtą sveikatos draudimo moką – Neleidimas pasinaudoti, jeigu mokos sumokėtos ne apmokestinimo, o kitoje valstybėje narėje – Suderinamumas su EB 43 ir 49 straipsniais – Nacionalinio konstitucinio teismo sprendimas – Nacionalinės teisės nuostatų nekonstitucingumas – Datos, nuo kurios minėtos nuostatos netenka privalomosios galios, nulimimas – Bendrijos teisės viršenybė – Poveikis prašymui priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui“

Sprendimo santrauka

1. *Laisvas asmenų judėjimas – Sisteigimo laisvė – Laisvė teikti paslaugas – Apribojimai – Mokesčių teisės aktai – Pajamų mokesčiai*

(EB 43 ir 49 straipsniai)

2. *Bendrijos teisė – Viršenybė – Prieštaraujanti nacionalinė teisė – Savaiminis egzistuojanti teisės norma netaikymas*

1. EB 43 ir 49 straipsniai draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos mokesčių mokėtojas rezidentas turi teisę, kad, pirma, mokesčiais metais sumokėtos socialinio draudimo mokes bėtos atskaitytos iš mokesčio bazės ir, antra, mokėtinas pajamų mokesčiai bėtos sumažintas atsižvelgiant į per šį laikotarpį sumokėtą sveikatos draudimo moką tik tuo atveju, kai minėtos mokes mokamos apmokestinimo valstybėje narėje, o tuo atveju, kai šios mokes mokamos kitoje valstybėje narėje, tokia teisė atsisakoma suteikti, net jei šios mokes nebuvo atskaitytos kitoje valstybėje narėje.

Tokiais teisės aktais tvirtinamas nevienodas mokesčių mokėtojų rezidentų vertinimas. Kiekvienas mokesčių mokėtojas, kuris gyvena apmokestinimo valstybėje narėje, tačiau vykdo ekonominę veiklą kitoje valstybėje narėje, kurioje jam taikomas privalomas socialinis ir sveikatos draudimas, negali mokamą moką atskaityti iš mokesčio bazės arba sumažinti minėtomis mokomis apmokestinimo valstybėje narėje mokėtiną mokesčio, todėl jis yra traktuojamas mažiau palankiai nei bet koks kitas mokesčių mokėtojas, kuris gyvena minėtoje valstybėje bei vykdo ekonominę veiklą tik šioje valstybėje ir moka privalomo socialinio ir sveikatos draudimo moką kompetentingai nacionalinei viešosios valdžios institucijai. Mokesčių mokėtojai rezidentai, kalbant apie jų pajamų apmokestinimą apmokestinimo valstybėje narėje, objektyviai žiūrėti, nėra kitokioje situacijoje, kuri galėtų paaiškinti tokį skirtingą vertinimą, atsižvelgiant į mokėtojų mokėjimo vietą, nes šioje valstybėje narėje jie turi neribotą mokesčių pareigą. Taigi jų pajamos šioje valstybėje narėje turi būti apmokestinamos remiantis tais pačiais principais ir todėl suteikiant tas pačias mokesčių lengvatas. Šiomis aplinkybėmis atsisakymas mokesčių mokėtojui rezidentui suteikti aptariamą mokesčių lengvatą gali būti atgrasyti nuo pasinaudojimo sisteigimo ir paslaugų teikimo

laisvomis, numatytomis EB 43 ir 49 straipsniuose, ir riboja šias laisves.

(žr. 66–71, 74 punktus, rezoliucijos dalies 1 punktą)

2. Tiek, kiek Bendrijos teisė draudžia nacionalinės teisės nuostatas, Bendrijos teisės viršenybės principas pareigoja nacionalinį teismą taikyti Bendrijos teisę ir netaikyti jai prieštaraujančią nacionalinę teisės nuostatą, nepaisant nacionalinio Konstitucinio teismo sprendimo, kuriame nuspręsta nukelti datą, nuo kurios šios Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintos nuostatos neteks privalomosios galios.

(žr. 85 punktą, rezoliucijos dalies 2 punktą)

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. lapkričio 19 d. (*)

„Teisės aktai pajamų mokesčio srityje – Teisė iš mokesčio bazės atskaityti socialinio draudimo mokas – Teisė mokėsio mažinimui, atsižvelgiant į sumokėtą sveikatos draudimo moką – Neleidimas pasinaudoti, jeigu mokos sumokėtos ne apmokestinimo, o kitoje valstybėje narėje – Suderinamumas su EB 43 ir 49 straipsniais – Nacionalinio konstitucinio teismo sprendimas – Nacionalinės teisės nuostatų nekonstitucingumas – Datos, nuo kurios minėtos nuostatos netenka privalomosios galios, nukėlimas – Bendrijos teisės viršenybė – Poveikis prašymui priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui“

Byloje C-314/08

dėl 2008 m. gegužės 30 d. Nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2008 m. liepos 14 d., *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu* (Lenkija) pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Krzysztof Filipiak

prieš

Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einantis antrosios kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai A. Rosas (pranešėjas) ir A. Ó Caoimh,

generalinis advokatas M. Poiares Maduro,

kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį,

išnagrinėjus pastabas, pateiktas:

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir K. Herrmann,

atsižvelgus į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimas

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su EB 43 ir 49 straipsnių išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas sprendžiant ginčą tarp Lenkijoje neribotai apmokestinamo Lenkijos piliečio K. Filipiak ir *Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu* (Poznanės teritorinės mokesčių inspekcijos direktorius) dėl Lenkijos mokesčių administratoriaus atsisakymo suteikti K. Filipiak mokesčių lengvatą dėl socialinio draudimo ir sveikatos draudimo mokėjimo, sumokėto per finansinius metus, kai mokos mokamos kitoje valstybėje narėje nei apmokestinimo valstybėje, nors tokios mokesčių lengvatos suteikiamos mokesčių mokėtojui, kuris moka mokas apmokestinimo valstybėje narėje.

Nacionalinė teisė

3 Lenkijos konstitucijos 2 straipsnyje nustatyta:

„Lenkijos Respublika yra demokratinė teisinė valstybė, įgyvendinanti socialinio teisingumo principus.“

4 Pagal Lenkijos konstitucijos 8 straipsnį:

„1. Konstitucija yra aukščiausias teisinis galią Lenkijos Respublikoje turintis teisės aktas.

2. Konstitucijos nuostatos taikomos tiesiogiai, nebent Konstitucijoje numatyta kitaip.“

5 Lenkijos konstitucijos 32 straipsnyje numatyta:

„1. Prieš įstatymą visi lygūs. Visi turi teisę į tai, kad valdžios institucijos su jais vienodai elgtųsi.

2. Niekas negali būti dėl kokios nors priežasties diskriminuojamas politiniame, socialiniame ar ekonominiame gyvenime.“

6 Lenkijos konstitucijos 91 straipsnyje nurodyta:

„1. Ratifikuota tarptautinė sutartis, paskelbta Lenkijos Respublikos įstatymų biuletenyje, tampa sudėtine nacionalinės teisės sistemos dalimi ir taikoma tiesiogiai, nebent jos taikymas priklausytų nuo įstatymų priėmimo.

2. Vadovaujantis išankstiniu įstatymu tvirtintu galiojimu ratifikuota tarptautinė sutartis kolizijos su įstatymu atveju turi viršenybę jo atžvilgiu.

3. Jeigu tai išplaukia iš Lenkijos Respublikos ratifikuotos tarptautinės organizacijos steigimo sutarties, šios organizacijos teisė taikoma tiesiogiai ir kolizijos atveju turi viršenybę įstatymų

atžvilgiu.“

7 Pagal Lenkijos konstitucijos 188 straipsn?:

„*Trybuna? Konstytucyjny* (Lenkijos Konstitucinis teismas) sprendžia:

1) ar ?statymai ir tarptautin?s sutartys neprieštarauja Konstitucijai;

2) ar ?statymai neprieštarauja ratifikuotoms tarptautin?ms sutartims, kurioms ratifikuoti reikia išankstinio ?statymu ?tvirtinto ?galiojimo;

3) ar centrini? valstyb?s institucij? priimti teis?s aktai neprieštarauja Konstitucijai, ratifikuotoms tarptautin?ms sutartims ir ?statymams;

4) ar politini? partij? tikslai arba veikla neprieštarauja Konstitucijai;

5) d?l 79 straipsnio 1 dalyje numatyt? konstitucini? skund?.“

8 Lenkijos konstitucijos 190 straipsnio 1–4 dalyse numatyta:

„1. *Trybuna? Konstytucyjny* sprendimai visuotinai privalomi ir galutiniai.

<...>

3. *Trybuna? Konstytucyjny* sprendimas ?sigalioja jo paskelbimo dien?, ta?iau *Trybuna? Konstytucyjny* gali nustatyti kit? dat?, nuo kurios teis?s aktas netenka privalomosios galios. Šis terminas ?statymo atveju negali b?ti ilgesnis nei aštuoniolika m?nesi?, o kito teis?s akto atveju – ilgesnis nei dvylika m?nesi?. <...>

4. *Trybuna? Konstytucyjny* sprendimas, kad teis?s aktas, kuriuo remiantis buvo priimtas galutinis teismo, administracin?s valdžios institucijos sprendimas arba sprendimas kitose bylose, prieštarauja Konstitucijai, tarptautinei sutar?iai arba ?statymui, sudaro pagrind? atnaujinti proces?, panaikinti sprendim? arba kit? byloje priimt? akt?, laikantis atitinkam? proces? reglamentuojan?iose nuostatose numatyt? princip? ir tvarkos.“

9 1991 m. liepos 26 d. Fizini? asmen? pajam? mokes?io ?statymo (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U., Nr. 14, 2000, 176 pozicija, toliau – Pajam? mokes?io ?statymas) 3 straipsnio 1 dalyje, kurioje ?tvirtintas neribotos mokestin?s pareigos principas, numatyta:

„Fiziniai asmenys, kurie gyvena Lenkijos teritorijoje, privalo mok?ti mokest? nuo vis? savo pajam?, neatsižvelgiant ? pajam? šaltini? viet? <...>.“

10 Šio ?statymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta:

„Nepažeidžiant 24 straipsnio 3 dalies, 29–30c straipsni? ir 30e straipsnio, mokes?io baz?, sudaro pajamos, apskai?iuotos pagal 9 straipsn?, 24 straipsnio 1, 2, 4, 4a–4e, 6 dalis, 24b straipsnio 1 ir 2 dalis arba 25 straipsn?, atskai?ius:

<...>

2) ?mokas, apibr?žtas 1998 m. spalio 13 d. ?statyme d?l socialinio draudimo sistemos (Dz. U Nr.°137, 887 pozicija, su pakeitimais, toliau – ?statymas d?l socialinio draudimo sistemos), kurios:

a) mokestiniais metais buvo tiesiogiai mokamos mokes?i? mok?tojo asmeniniam arba su juo

bendradarbiaujan?i? asmen? pensijos, ligos ar nelaiming? atsitikim? draudimui;

b) mokestiniais metais buvo išskaitytos <...> iš mokes?i? mok?tojo l?š? <...>“.

11 Pajam? mokes?io ?statymo 27b straipsnyje nurodyta:

1. Iš pagal 27 ar 30c straipsn? apskai?iuoto pajam? mokes?io pirmiausia atskaitomos 2004 m. rugpj??io 27 d. ?statyme d?l valstyb?s l?šomis finansuojam? sveikatos prieži?ros paslaug? (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o ?wiadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze ?rodków publicznych, Dz. U Nr.°210, 2135 pozicija; toliau – ?statymas d?l valstyb?s l?šomis finansuojam? sveikatos prieži?ros paslaug?) apibr?žtos sveikatos draudimo ?mokos, kurias:

1) mokestiniais metais tiesiogiai sumok?jo mokes?i? mok?tojas pagal nuostatas d?l valstyb?s l?šomis finansuojam? sveikatos prieži?ros paslaug?;

2) mokestiniais metais išskait? ir sumok?jo mokest? iškaitantis asmuo pagal nuostatas d?l valstyb?s l?šomis finansuojam? sveikatos prieži?ros paslaug?;

<...>

2. Sveikatos draudimo ?moka, kuria sumažinamas mokestis, negali viršyti 7,75 % šios ?mokos apskai?iavimo pagrindo.

<...>.“

Pagrindin? byla ir prejudiciniai klausimai

12 Iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? matyti, kad klostantis pagrindin?s bylos faktin?ms aplinkyb?ms Lenkijos pilietis K. Filipiak vykdo Nyderlanduose ekonomin? veikl? kaip Nyderland? teis?s reglamentuojamos asmen? bendrov?s, kurios organizacin? strukt?ra atitinka tikrosios ?kin?s bendrijos form? pagal Lenkijos teis?, dalininkas.

13 Iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? taip pat matyti, kad K. Filipiak neribotai apmokestinamas Lenkijoje, o tai leidžia manyti, kad jo gyvenamoji vieta yra šioje valstyb?je nar?je pagal Pajam? mokes?io ?statymo 3 straipsn?.

14 Nyderlanduose K. Filipiak sumok?jo privalomas socialinio draudimo ir sveikatos draudimo ?mokas pagal Nyderland? teis?s aktus.

15 2006 m. birželio 28 d. laišku K. Filipiak kreip?si ? Naujojo Tomyslio mokes?i? inspekcijos viršinink?, prašydamas raštu išaiškinti mokes?i? teis?s taikymo srit? ir tvark?.

16 Prašyme pateikti išaiškinim? K. Filipiak nurodo, kad pagal Pajam? ?statymo nuostatas jam draudžiama iš mokes?io baz?s atskaityti Nyderlanduose sumok?tas socialinio draudimo ?mokas ir sumažinti mokest? taip pat Nyderlanduose sumok?t? sveikatos draudimo ?mok? suma. Jis teigia, kad tokios nuostatos diskriminuoja ir šiomis aplinkyb?mis jos netaikytinos tiesiogiai taikant Bendrijos teis?.

17 2007 m. rugpj??io 2 d. Sprendimuose, atsakydamas ? prašym? pateikti išaiškinim?, Naujojo Tomyslio mokes?i? inspekcijos viršininkas pripažino K. Filipiak pozicij? nepagr?sta.

18 Jis nurod?, kad remiantis Pajam? mokes?io ?statymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punktu mokes?io baz? galima sumažinti tik ?mokomis, numatytomis ?statyme d?l socialinio draudimo sistemos, o pagal Pajam? mokes?io 27b straipsnio 1 dal? mokest? – tik ?mokomis, apibr?žtomis

Arstatyme d?l i? valstyb?s l?š? finansuojam? sveikatos prieži?ros paslaug?. Kadangi pagal Nyderland? teis? mokamos ?mokos neatitinka min?tos nuostatos nustatyt? kriterij?, Lenkijoje jos negali b?ti atskaitytos atitinkamai i? mokes?io baz?s ir pajam? mokes?io.

19 Išnagrin?j?s K. Filipiak skundus, *Dyrektorzby Skarbowej w Poznaniu* paliko galioti 2007 m. rugpj??io 2 d. Naujojo Tomyslio mokes?i? inspekcijos viršininko sprendimus.

20 K. Filipiak šiuos sprendimus apskund? *Wojewódzki S?d Administracyjny w Poznaniu* (Poznan?s administracinis teismas), manydamas, kad šie sprendimai pažeidžia, *inter alia*, Pajam? mokes?io ?statymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punkt? ir 27b straipsnio 1 dal?, EB 39 straipsnio 2 dal?, 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 d?l socialin?s apsaugos sistem? taikymo pagal darbo sutart? dirbantiems asmenims ir j? šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, i? dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 3 t., p. 3), su pakeitimas, padarytais 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 647/2005 (OL L 117, p. 1; toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), 3 straipsnio 1 dal? ir ?vairias Lenkijos konstitucijos nuostatas.

21 *Wojewódzki S?d Administracyjny w Poznaniu* mano, kad nagrin?jamu atveju ne?vykdytos EB 39 straipsnyje ?tvirtintos darbuotoj? jud?jimo laisv?s pažeidimo s?lygos. Šiuo atžvilgiu jis pabr?žia, jog, atsižvelgiant ? tai, kad pareišk?jas pagrindin?je byloje dalyvauja Nyderlanduose ?steigtoje ?kin?je bendrijoje kaip dalininkas, jis dirba savo naudai, nepakludamas kito asmens nurodymams ir jam nekontroliuojant. Tod?l jo negalima laikyti „darbuotoju“ EB 39 straipsnio prasme.

22 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas mano, kad b?tina ?vertinti, ar gin?ijamos nuostatos nepažeidžia K. Filipiak nenurodytos nuostatos, t. y. EB 43 straipsnio, kai pagal jas Lenkijoje neribotai apmokestinamos visos mokes?io mok?tojo pajamos, ir vykdydamas ?kin? veikl? kitoje valstyb?je nar?je šis mokes?i? mok?tojas neturi teis?s i? apmokestinimo pagrindo atskaityti Nyderlanduose sumok?t? privalom? socialinio draudimo ?mok? ir i? pajam? mokes?io atimti taip pat Nyderlanduose sumok?t? privalom? sveikatos draudimo ?mok?, nors šios ?mokos nebuvo atskaitytos min?toje valstyb?je nar?je.

23 Šis teismas nurodo, kad *Trybuna? Konstytucyjny* jau yra pareišk?s nuomon? d?l Pajam? mokes?io ?statymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 27b straipsnio atitikties Lenkijos konstitucijai.

24 2007 m. lapkri??io 7 d. Sprendime (K 18/06, Dz. U. Nr.°211, 2007, 1549 pozicija) *Trybuna? Konstytucyjny* nusprend?, kad tiek, kiek nagrin?jamos mokes?i? teis?s nuostatos Pajam? mokes?io ?statymo 27 straipsnio 9 dalyje numatytiems mokes?i? mok?tojams nesuteikia galimyb?s atskaityti i? savo pajam? ir mokes?i?, mok?tin? d?l už Lenkijos teritorijos rib? vykdomos veiklos, socialinio draudimo ir sveikatos draudimo ?mok?, kai jos nebuvo atskaitytos valstyb?je nar?je, kurioje vykdoma ši veikla, šios nuostatos prieštarauja Lenkijos konstitucijos 32 straipsnyje ?tvirtintam lygyb?s prieš ?statym? principui ir min?tos Konstitucijos 2 straipsnyje numatytam socialinio teisingumo principui.

25 Tame pa?iame sprendime, taikydamas Lenkijos konstitucijos 190 straipsnio 3 dal?, *Trybuna? Konstytucyjny* nusprend? perkelti dat?, nuo kurios nuostatos, jo pripažintos prieštaraujan?iomis Konstitucijai, neteks privalomosios galios, ? kit? dien?, nei buvo paskelbtas šis sprendimas, konkre?iai kalbant – ? 2008 m. lapkri??io 30 dien?.

26 Šiomis aplinkyb?mis *Wojewódzki S?d Administracyjny w Poznaniu* nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar EB 43 straipsnio pirmosios ir antrosios pastraipų nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos draudžia [Pajamų mokesčio įstatymo] 26 straipsnio 1 dalies 2 punkte tvirtintas Lenkijos nacionalines taisykles, pagal kurias pajamų mokesčio bazė leidžiama sumažinti tik tomis privalomo socialinio draudimo mokomis, kurios sumokėtos remiantis nacionalinės teisės normomis, bei šio įstatymo 27b straipsnio 1 dalies taisyklė, pagal kurią pajamų mokestis leidžiama sumažinti tik tomis privalomo sveikatos draudimo mokomis, kurios sumokėtos remiantis nacionalinės teisės normomis tais atvejais, kai Lenkijoje neribotai apmokestinamas Lenkijos pilietis privalomo socialinio ir sveikatos draudimo mokas moka ir kitoje valstybėje narėje dėl ten vykdomos kinės veiklos, o šios mokesčio kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje nebuvo atskaitytos iš pajamų ir mokesčio?

2. Ar Bendrijos teisės viršenybės principas bei EB 10 straipsnio ir 43 straipsnio pirmosios ir antrosios pastraipų nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos turi viršenybę Lenkijos konstitucijos <...> 91 straipsnio 2 ir 3 dalyse bei 190 straipsnio 1 ir 3 dalyse tvirtintą nacionalinį nuostatą atžvilgiu tiek, kiek jį pagrindu buvo atidėtas Konstitucinio teismo sprendimo signaliojimas“

Dėl priimtumo

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

27 Lenkijos vyriausybė abejoja dėl to, ar Teisingumo Teismas gali priimti sprendimą, kuriame atsakytų nacionalinio teismo pateiktus klausimus.

28 Ši vyriausybė tvirtina, kad prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas ir prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prejudiciniai klausimai nėra pakankamai susiję su pagrindinės bylos dalyku. Sąlyga, jog Teisingumo Teismo sprendimas būtų reikalingas tam, kad prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje, nevykdyta. Išnagrinėjus prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo išdėstytas faktines ir teises aplinkybes darytina išvadą, kad būtų galima ir netgi būtų nagrinėti remiantis tik nacionalinės teisės nuostatomis.

29 Šiuo atžvilgiu Lenkijos vyriausybė nurodo, kad pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar nagrinėdamas pagrindinę bylą jis turi atsižvelgti aptariamam Pajamų mokesčio įstatymo nuostatas tiek, kiek jos riboja mokesčio mokėtojo teisę socialinio ir sveikatos draudimo moką, sumokėtą užsienio šalyje, atskaitę.

30 Tačiau 2007 m. lapkričio 7 d. Sprendime *Trybuna Konstytucyjny* jau pateiktas atsakymas šiam klausimui, nes jis jau nusprendė, kad susiklosčius tokioms aplinkyboms, kaip antai pagrindinėje byloje, mokesčio mokėtojas turi turėti teisę atskaityti socialinio draudimo ir sveikatos draudimo mokas.

31 Lenkijos vyriausybės teigimu, 2007 m. lapkričio 7 d. *Trybuna Konstytucyjny* sprendimas, kuriame aptariamos teisės nuostatos pripažintos prieštaraujančiomis Lenkijos konstitucijai, veikia taip, kad teismai jį negali taikyti, t. y. jos visiškai pašalinamos iš teisės sistemos.

32 Tai, kad 2007 m. lapkričio 7 d. Sprendime *Trybuna Konstytucyjny* nukėlė dieną, nuo kurios Konstitucijai prieštaraujančios nuostatos netenka privalomosios galios, nereiškia, kad Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintoms nuostatomis reikia taikyti iki *Trybuna Konstytucyjny* nurodytos datos. Negalima teigti, kad iki šios dienos aptariamos nuostatos neprieštarauja Konstitucijai, o nuo šios dienos jas reikia laikyti prieštaraujančiomis Konstitucijai.

33 Lenkijos vyriausybė mano, kad todėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs

teismas privalo taikyti Pajam? mokes?io ?statymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punkt? ir 27b straipsnio 1 dal?, atsižvelgdamas ? ši? nuostat? aiškinim? vadovaujantis Lenkijos konstitucija.

Nagrin?jamoje pagrindin?je byloje prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas tur?t?, remdamasis *Trybuna? Konstytucyjny* pateiktu išaiškinimu ir lygyb?s prieš ?statym? bei socialinio teisingumo principais, atsisakyti taikyti aptariamas nuostatas tiek, kiek jose nenumatyta, kad socialinio draudimo ir sveikatos draudimo ?mokas b?t? galima atskaityti tuo atveju, kai šios ?mokos nebuvo atskaitytos Europos S?jungos valstyb?je nar?je, kurioje vykdyta ekonomin? veikla ir ?mokos buvo sumok?tos.

34 Tod?l norint priimti sprendim? pagrindin?je byloje neb?tina atsakyti ? klausim?, ar EB 43 straipsnis draudžia tokias nuostatas, kaip antai nagrin?jamos pagrindin?je byloje.

35 Kalbant apie antr?j? prejudicin? klausim?, Lenkijos vyriausyb?s nuomone, Bendrijos teis?s išaiškinimas, kurio prašo prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, neb?tinai norint priimti sprendim? jo nagrin?jamoje byloje, nes išaiškinimas yra akivaizdus.

36 Lenkijos vyriausyb? pastebi, kad atrodo, jog prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas remiasi prielaida, kad datos, nuo kurios pagrindin?je byloje nagrin?jamos nuostatos neteks privalomosios galios, nuk?limas ir taisykl?, kad *Trybuna? Konstytucyjny* sprendimai yra galutiniai, nesuteikia jam galimyb?s patikrinti, ar aptariamos nuostatos nepažeidžia Bendrijos teis?s, ir atsisakyti taikyti šias nuostatas tuo atveju, jeigu šis teismas padaryt? išvad?, kad jos pažeidžia Bendrijos teis?.

37 Lenkijos vyriausyb? mano, kad toks poži?ris netinkamas, turint omenyje atskir? teism? atliekamos kontrol?s, t. y. nagrin?jam? nuostat? atitikties Lenkijos Respublikos konstitucijai kontrol?s ir ši? nuostat? atitikties Bendrijos teisei patikrinimo, autonomij?.

38 *Trybuna? Konstytucyjny* sprendimas, kuriuo nukeliama data, nuo kurios Konstitucijai prieštarujan?iomis pripažintos nuostatos netenka privalomosios galios, nekliudo tam, kad b?t? patikrinta, ar šios nuostatos neprieštarauja Bendrijos teisei, o esant teis?s norm? kolizijai, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo neatleidžia nuo pareigos netaikyti min?t? nuostat?, jeigu jos b?t? pripažintos prieštarujan?iomis Bendrijos teisei. Lenkijos konstitucijos 91 straipsniu nacionaliniam teismui nustatoma pareiga netaikyti nacionalin?s teis?s normos, kuri prieštarauja Bendrijos teisei.

39 Tod?l, Lenkijos vyriausyb?s teigimu, nepaisant galimyb?s netaikyti nagrin?jam? nuostat?, jeigu jos pripaž?stamos prieštarujan?iomis Konstitucijai, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, padar?s išvad?, kad šios nuostatos prieštarauja EB 43 straipsniui, turi teis? savarankiškai atsisakyti jas taikyti spr?sdamas byl?, remiantis nacionaline teise ir prireikus Teisingumo Teismo praktika d?l Bendrijos teis?s viršenyb?s principo.

Teisingumo Teismo vertinimas

40 Reikia priminti, kad, remiantis nusistov?jusia teismo praktika, per proced?r? pagal EB 234 straipsn? tik byl? nagrin?jantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo pri?mim?, atsižvelgdamas ? konkre?ios bylos ypatumus, turi ?vertinti ir prejudicinio sprendimo b?tinum? savo sprendimui, ir Teisingumo Teismui pateikiam? klausim? svarb?. Tod?l Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendim? tuo atveju, kai pateikti klausimai susij? su Bendrijos teis?s išaiškinimu (be kita ko, žr. 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C?379/98, Rink. p. I?2099, 38 punkt? ir 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Rüffler*, C?544/07, Rink. p. I?0000, 36 punkt?).

41 Vis d?lto Teisingumo Teismas taip pat yra nusprend?s, kad išskirtin?mis aplinkyb?mis,

siekdamas patikrinti savo paties kompetencij?, jis turi ?vertinti s?lygas, kuriomis ? j? kreip?si nacionalinis teismas (šiuo klausimu žr. 1981 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Foglia*, 244/80, Rink. p. 3045, 21 punkt?; min?t? sprendim? *PreussenElektra* 39 punkt? ir *Rüffler* 37 punkt?).

42 Atsisakyti priimti sprendim? d?l nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo galima, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Bendrijos teis?s išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindin?s bylos aplinkyb?mis arba dalyku, jeigu problema hipotetin? arba jeigu Teisingumo Teismas neturi b?tin?s faktin?s ir teisin?s informacijos, kad naudingai atsakyt? ? jam pateiktus klausimus (min?t? sprendim? *PreussenElektra* 39 punkt? ir *Rüffler* 38 punkt?).

43 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, jog iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? aiškiai matyti, kad, nepaisant klausimo d?l pagrindin?je byloje nagrin?jam? nuostat? atitikties Konstitucijai, pagrindin? byla ir pirmasis prejudicinis klausimas susij? su tuo, ar teis?s aktai, pagal kuriuos teis? sumažinti mokes? atskai?iuojant sumok?tas sveikatos draudimo ?mokas ir teis? iš apmokestinamosios vert?s atskai?iuoti sumok?tas socialinio draudimo ?mokas nesuteikiamos tuo atveju, kai min?tos ?mokos sumokamos kitoje valstyb?je nar?je, neprieštarauja Bendrijos teisei.

44 Antrasis klausimas prat?sia pirm?j? ir juo Teisingumo Teismo teiraujamosi, koki? ?tak? nacionaliniam teismui daro konstatavimas, kad nuostatos, kurios, be to, kad pripažintos prieštaraujan?iomis Konstitucijai, grei?iausiai prieštarauja Bendrijos teisei. Iš esm?s juo siekiama sužinoti, ar tuo atveju, jeigu tokios nuostatos, kaip antai aptariamoms pagrindin?je byloje, prieštarauja EB 43 straipsniui, pagal Bendrijos teis?s viršenyb?s princip? nacionalinis teismas tur?t? pareig? taikyti Bendrijos teis? ir netaikyti nagrin?jam? nacionalini? nuostat?, net jeigu 2007 m. lapkri?io 7 d. *Trybuna? Konstytucyjny* sprendimas, kuriame nuspr?sta, kad min?tos nuostatos prieštarauja kai kurioms Lenkijos konstitucijos nuostatoms, neprad?jo veikti.

45 Atsižvelgiant ? tai, kas išd?styta, n?ra akivaizdu, kad prašomas išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindin?s bylos aplinkyb?mis ar dalyku, kad problema hipotetin? arba kad Teisingumo Teismas neturi b?tin?s faktin?s ir teisin?s informacijos, kad naudingai atsakyt? ? jam pateiktus klausimus.

46 Tod?l pateikti klausimai yra priimtini.

D?l esm?s

D?l pirmojo klausimo

47 Pirmuoju klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s klausia, ar EB 43 straipsnis draudžia nacionalin?s teis?s aktus, pagal kuriuos mokes?i? mok?tojas turi teis?, kad, pirma, mokestiniais metais sumok?t? socialinio draudimo ?mok? suma b?t? atskai?iuota iš mokes?io baz?s ir, antra, jo mok?tinas pajam? mokestis b?t? sumažintas atsižvelgiant ? per š? laikotarp? sumok?tas sveikatos draudimo ?mokas tik tuo atveju, kai min?tos ?mokos mokamos apmokestinimo valstyb?je nar?je, o tuo atveju, kai šios ?mokos mokamos kitoje valstyb?je nar?je, toki? teis? atsisakoma suteikti.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

48 Lenkijos vyriausyb?s pozicij? d?l pirmojo klausimo iš esm?s galima matyti iš pastab?, kurias ji pateik? d?l priimtino ir kurios išd?stytos šio sprendimo 29–33 punktuose.

49 Europos Bendrij? Komisijos teigimu, remiantis prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo atliktu K. Filipiak situacijos aprašymu, galima manyti, kad pareišk?jas pagrindin?je byloje gal?jo pats atlikti funkcijas, susijusias su šios ?mon?s veikla, ir vykdyti

kontrol?. Taigi iš pirmo žvilgsnio jo situacija patenka ? EB 43 straipsnio taikymo srit?. Tačiau tam, kad būtų išspręsta nacionaliniame teisme pradėta byla, gali būti svarbus ir EB 49 straipsnis, nes negalima atmesti galimybių, kad Lenkijoje gyvenantis K. Filipiak Nyderlanduose taip pat teikia paslaugas.

50 Komisija mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nuostatos, pagal kurias reziduojantiems mokesčių mokėtojams nesuteikiama teisė ? mokesčių lengvatas, grindžiamas privalomomis draudimo ?mokomis, kai šios ?mokos sumokėtos ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstybėje narėje, pažeidžia tiek EB 43, tiek EB 49 straipsnius ir tai nėra objektyviai pateisinama.

Teisingumo Teismo atsakymas

51 Reikia pastebėti, kad formuluodamas pirmąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas prašymą išaiškinti EB 43 straipsnį apriboja tik tuo atveju, kai privalomo socialinio ir sveikatos draudimo ?mokos, sumokėtos ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstybėje narėje, nebuvo atskaitytos šioje kitoje valstybėje narėje. Todėl ? šis klausimas bus atsakyta būtų remiantis prielaida, kad Nyderlanduose tokio mokesčio mokėjo, kaip antai K. Filipiak, sumokėtos privalomos ?mokos negalėjo būti atskaitytos šioje valstybėje narėje.

– Dėl taikomo EB sutarties nuostat?

52 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, s?voka „sisteigimas“ EB 43 straipsnio prasme yra labai plati, apimanti Bendrijos piliečio galimybę nuolat ir nepertraukiamai dalyvauti kitos nei savo valstybės narės ekonominiame gyvenime (1995 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Gebhard*, C?55/94, Rink. p. I?4165, 25 punktą ir 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *N*, C?470/04, Rink. p. I?7409, 26 punktą). Todėl Bendrijos piliečiui, gyvenančiam vienoje valstybėje narėje ir turinčiam kitoje valstybėje narėje steigtos bendrovės dalį, kurios leidžia jam daryti tam tikrą ?taką bendrovės sprendimams bei spręsti dėl jos veiklos, gali būti taikoma ?sisteigimo laisvė (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *N* 27 punktą; 2007 m. kovo 29 d. Sprendimo *Rewe Zentralfinanz*, C?347/04, Rink. p. I?2647, 22 ir 70 punktus ir 2008 m. spalio 2 d. Sprendimo *Heinrich Bauer Verlag*, C?360/06, Rink. p. I?7333, 27 punktą).

53 Kaip pabrėžė Komisija, tokio mokesčio mokėjo, kaip antai K. Filipiak, esančio Nyderlandų teisės reglamentuojamos asmenų bendrovės, kurios organizacinė struktūra atitinka tikrosios ?kinės bendrijos pagal Lenkijos teisę formą, dalininku, situacija leidžia galvoti, kad toks mokesčių mokėtojas galėjo pats atlikti funkcijas, susijusias su šios ?monės ekonomine veikla, ir kad jis kontroliuoja šią veiklą.

54 Tačiau nutartyje, kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, neminima, ar Teisingumo Teismo praktikos prasme K. Filipiak patenka ? EB 43 straipsnio taikymo srit?, t. y. ar jis turi tiek kitoje valstybėje narėje steigtos bendrovės dalį, kad tai leidžia jam daryti tam tikrą ?taką bendrovės sprendimams ir spręsti dėl jos veiklos. Bet kuriuo atveju būtų nacionalinis teismas turi ?vertinti, ar yra susidariusi tokia padėtis ir ar K. Filipiak situacija patenka ? EB 43 straipsnio taikymo srit?.

55 Be to, kaip pabrėžė Komisija, nutartyje, kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, neminima, ar toks mokesčių mokėtojas, kaip antai K. Filipiak, be to, kad kontroliuoja Nyderlandų bendrovės, kurioje jis yra dalininkas, ekonominę veiklą, taip pat teikia paslaugas Nyderlanduose.

56 Todėl jeigu ši situacija gali patekti ? EB 43 straipsnio taikymo srit?, ji taip pat gali patekti ? kitą sutarties nuostatą, susijusią su laisvu paslaugų teikimu, taikymo srit?, nes negalima atmesti, kad Lenkijoje gyvenantis mokesčių mokėtojas K. Filipiak ne tik kontroliuoja Nyderlandų bendrovės,

kurioje jis yra dalininkas, ekonominė veikla, bet ir teikia paslaugas Nyderlanduose.

57 Taigi tokią mokesčių mokėtoją, kaip antai K. Filipiak, situaciją galima nagrinėti atsižvelgiant į EB 43 straipsnyje įtvirtintą sąsisteigimo laisvės principą ir EB 49 straipsnyje numatytą laisvės teikti paslaugas principą.

– Dėl judėjimo laisvės apribojimo

58 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad visos Sutarties nuostatos, susijusios su laisvu asmenų judėjimu, skirtos sudaryti Bendrijos piliečiams palankesnes sąlygas verstis bet kokios rūšies veikla Europos bendrijoje ir draudžia priemones, kurios sudarytų nepalankesnes sąlygas šiems piliečiams, norintiems užsiimti ekonomine veikla kitoje valstybėje narėje (be kita ko, žr. 2008 m. sausio 17 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-152/05, Rink. p. I-39, 21 punktą ir 2008 m. spalio 16 d. Sprendimo *Renneberg*, C-527/06, Rink. p. I-7735, 43 punktą).

59 Pagal jau nusistovėjusią teismo praktiką valstybių narių piliečiams pripažįstama ir teisė imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ją verstis tomis pačiomis sąlygomis, kurias valstybės narės teisės aktai nustato savo pačių piliečiams, jiems suteikianti sąsisteigimo laisvę, vadovaujantis EB 48 straipsniu, apima pagal valstybės narės teisės aktus steigtą ir Bendrijoje savo pagrindines buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą turinčių bendrovių teisę vykdyti savo veiklą atitinkamoje valstybėje narėje per dukterinę bendrovę, filialą ar atstovybę (žr. 2008 m. sausio 17 d. Sprendimo *Lammers & Van Cleeff*, C-105/07, Rink. p. I-173, 18 punktą ir 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-406/07 36 punktą).

60 Teisingumo Teismas taip pat yra ne kartą nusprendęs, kad nors pagal formuluotą nuostatomis, susijusiomis su sąsisteigimo laisve, visų pirma siekiama užtikrinti, kad priimančiojoje valstybėje narėje būtų taikomas nacionalinis režimas, jos taip pat draudžia kilmės valstybei riboti nacionalinių subjektų ar bendrovių, steigtą pagal jos teisės aktus ir atitinkančių apibrėžtą pagal EB 48 straipsnį, sąsisteigimą kitoje valstybėje narėje (žr. 2000 m. balandžio 13 d. Sprendimo *Baars*, C-251/98, Rink. p. I-2787, 28 punktą; 2004 m. kovo 11 d. Sprendimo *de Lasteyrie du Saillant*, C-9/02, Rink. p. I-2409, 42 punktą ir minėto sprendimo *Heinrich Bauer Verlag* 26 punktą).

61 Be to, EB 49 straipsniu draudžiama taikyti bet kokį nacionalinės teisės aktą, kuris apsunkena paslaugų teikimą tarp valstybių narių, palyginti su paslaugų teikimu vien tam tikros valstybės narės viduje (2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/05, Rink. p. I-6957, 81 punktą; 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Jundt*, C-281/06, Rink. p. I-12231, 52 punktą ir 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *X ir Passenheim-van Schoot*, C-155/08 ir C-157/08, Rink. p. I-0000, 32 punktą).

62 EB 43 ir 49 straipsniais draudžiami apribojimai, be kita ko, konstatuoti, kai vienos valstybės narės mokesčių teisės nuostatos, kurios taikomos ekonominei veiklai, vykdomai už šios valstybės narės ribas, yra mažiau palankios už nuostatas, taikomas ekonominei veiklai, vykdomai šios valstybės narės teritorijoje.

63 Tokioje situacijoje, kaip antai pagrindinėje byloje, Pajamų įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punktu Lenkijoje apmokestinamiems mokesčių mokėtojams leidžiama sumažinti savo pajamų mokesčių bazę privalomo socialinio draudimo mokėjimo, sumokėto pagal įstatymo dėl socialinio draudimo sistemos, suma. Pagal Pajamų mokesčių įstatymo 27b straipsnį Lenkijoje apmokestinamiems mokesčių mokėtojams leidžiama savo pajamų mokesčių sumą sumažinti, atsižvelgiant į privalomo sveikatos draudimo mokėjimo, sumokėto pagal įstatymą dėl valstybės išlaidų finansuojamam sveikatos priežiūros paslaugų, sumą.

64 Reikia pastebėti, kad Lenkijos mokesčių mokėtojas K. Filipiak, kuris vykdo savo ekonominę

veikl? kaip asmen? bendrov?s, ?steigtos ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstyb?je nar?je, dalininkas, privalomu socialiniu ir sveikatos draudimu draudžiamas Nyderlanduose, o ne Lenkijoje. Pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies b punkt? vienos valstyb?s nar?s teritorijoje savarankiškai dirban?iam asmeniui taikomi tos valstyb?s teis?s aktai, net jeigu jis gyvena kitos valstyb?s nar?s teritorijoje. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta, kad asmeniui gali b?ti taikomi tik vienos valstyb?s nar?s teis?s aktai socialinio draudimo srityje.

65 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas taip pat nurod?, kad pagal pob?d? ir tiksl? K. Filipiak laikantis Nyderland? teis?s akt? sumok?tos socialinio ir sveikatos draudimo ?mokos yra tapa?ios ?mokoms, kurias pagal Lenkijos teis?s aktus d?l socialinio draudimo sistemos ir d?l valstyb?ms l?šomis finansuojam? sveikatos prieži?ros paslaug? moka Lenkijos mokes?i? mok?tojai.

66 Teis?s aktais, kaip antai nagrin?jami pagrindin?je byloje, numatytas nevienodas mokes?i? mok?toj? rezident? vertinimas pagal tai, ar sveikatos draudimo ?mokos, ? kurias gali b?ti atsižvelgiama norint sumažinti Lenkijoje mok?tino pajam? mokes?io sum?, arba socialinio draudimo ?mokos, kurios gali b?ti atskaitytos iš Lenkijoje mok?tino mokes?io baz?s, buvo sumok?tos pagal nacionalin? privalomojo sveikatos arba socialinio draudimo sistem?.

67 Iš to matyti, kad kiekvienas mokes?i? mok?tojas, kuris gyvena Lenkijoje, ta?iau vykdo ekonomin? veikl? kitoje valstyb?je nar?je, kurioje jam taikomas privalomas socialinis ir sveikatos draudimas, negal?s mokam? ?mok? atskaityti iš mokes?io baz?s arba sumažinti min?tomis ?mokomis Lenkijoje mokamo mokes?io. Taigi jis bus traktuojamas mažiau palankiai nei bet koks kitas mokes?i? mok?tojas, kuris gyvena Lenkijoje, vykdo ekonomin? veikl? tik šioje valstyb?je ir moka privalomo socialinio ir sveikatos draudimo ?mokas kompetentingai Lenkijos viešosios valdžios institucijai.

68 Reikia pažym?ti, kad mokes?i? mok?tojai rezidentai, kalbant apie j? pajam? apmokestinim? Lenkijoje, objektyviai ži?rint, n?ra kitokioje situacijoje, kuri gal?t? paaiškinti tok? skirting? vertinim?, atsižvelgiant ? ?mok? mok?jimo viet?.

69 Kiek tai susij? su apmokestinimo principais, tokio mokes?io mok?tojo, kaip antai K. Filipiak, gyvenan?io Lenkijoje ir vykdan?io ekonomin? veikl? kitoje valstyb?je nar?je, kurioje jam taikomas privalomas sveikatos ir socialinis draudimas, situacija ir mokes?io mok?tojo, kuris taip pat gyvena Lenkijoje, ta?iau vykdo profesin? veikl? šioje valstyb?je, kurioje jam taikomas nacionalinis sveikatos ir socialinis draudimas, situacija yra panašios, nes jie abu Lenkijoje turi neribot? mokestin? pareig?.

70 Taigi j? pajamos šioje valstyb?je nar?je turi b?ti apmokestinamos remiantis tais pa?iais principais ir tod?l suteikiant tas pa?ias mokes?i? lengvatas.

71 Šiomis aplinkyb?mis atsisakymas mokes?i? mok?tojui rezidentui suteikti teis? atskaityti iš mokes?io baz?s Lenkijoje privalomo socialinio draudimo ?mokas, sumok?tas kitoje valstyb?je nar?je, arba sumažinti šioje valstyb?je nar?je mok?tin? mokest?, atsižvelgiant ? privalomo sveikatos draudimo ?mokas, sumok?tas ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstyb?je nar?je, gali atgrasyti mokes?i? mok?toj? nuo pasinaudojimo ?sisteigimo ir paslaug? teikimo laisv?mis, numatytomis EB 43 ir 49 straipsniuose, ir riboja šias laisves (šiuo klausimu, kiek tai susij? su EB 18 straipsniu, žr. min?to sprendimo *Rüffler* 72 ir 73 punktus).

72 Iš nusistov?jusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad nacionalin?s teis?s nuostatos, kurios gali trukdyti ar atgrasyti nuo pasinaudojimo EB 43 ir 49 straipsniuose numatytomis pagrindin?mis laisv?mis, vis d?lto gali b?ti pateisinamos privalomais bendrojo intereso pagrindais.

73 Ta?iau Lenkijos vyriausyb? nenurod?, o prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas ne?žvelg? jokio galimo pateisinimo.

74 Atsižvelgiant ? tai, kas išd?styta, ? pirm?j? klausim? reikia atsakyti, kad EB 43 ir 49 straipsniai draudžia nacionalin?s teis?s aktus, pagal kuriuos mokes?i? mok?tojas rezidentas turi teis?, kad, pirma, mokestiniais metais sumok?tos socialinio draudimo ?mokos b?t? atskaitytos iš mokes?io baz?s ir, antra, mok?tinas pajam? mokestis b?t? sumažintas atsižvelgiant ? per š? laikotarp? sumok?tas sveikatos draudimo ?mokas tik tuo atveju, kai min?tos ?mokos mokamos apmokestinimo valstyb?je nar?je, o tuo atveju, kai šios ?mokos mokamos kitoje valstyb?je nar?je, toki? teis? atsisakoma suteikti, net jei šios ?mokos nebuvo atskaitytos kitoje valstyb?je nar?je.

D?I antrojo klausimo

75 Šiuo klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s klausia, ar tuo atveju, jeigu ? pirm?j? klausim? b?t? atsakyta, kad EB 43 ir (arba) 49 straipsniai draudžia pagrindin?je byloje nagrin?jamas nacionalin?s teis?s nuostatas, tokiomis aplinkyb?mis Bendrijos teis?s viršenyb?s principas nacionalin? teism? nagrin?jamoje byloje ?pareigoja taikyti Bendrijos teis? ir netaikyti gin?ijam? nacionalin?s teis?s nuostat?, nepaisant nacionalinio Konstitucinio teismo sprendimo, kuriame nuspr?sta nukelti dat?, nuo kurios šios Konstitucijai prieštaraujan?iomis pripažintos nuostatos neteks privalomosios galios.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

76 Lenkijos vyriausyb?s pozicij? d?I antrojo klausimo iš esm?s galima matyti iš pastab?, kurias ji pateik? d?I priimtinum? ir kurios išd?stytos šio sprendimo 36–39 punktuose.

77 Komisija tvirtina, kad antruoju klausimu norima išsiaiškinti, ar Bendrijos teis?s viršenyb?s principas ir EB 10 bei 43 straipsniai draudžia taikyti nacionalin?s teis?s nuostatas, kuriomis *Trybuna?Konstytucyjny* suteikiama teis? viename savo sprendim? nukelti dat?, nuo kurios nacionalinis norminis aktas, kur? min?tame sprendime jis pripažino prieštaraujan?iu Konstitucijai, neteks galios.

78 Komisija mano, kad tarp antrojo klausimo ir sprendimo pagrindin?je byloje n?ra ryšio. K. Filipiak atveju tai, kad *Trybuna? Konstytucyjny* nuk?l? dat?, nuo kurios gin?ijamos nuostatos neteks galios, netrukdo tam, kad laikydamasis Bendrijos teis?s viršenyb?s principo prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas ši? nuostat? netaikyt?.

79 Tuo remdamasi Komisija daro išvad?, kad pagal Lenkijos konstitucijos 190 straipsnio 3 dal? suteikta galimyb? nukelti dat?, nuo kurios gin?ijamos nuostatos neteks galios, kuria 2007 m. lapkri?io 7 d. Sprendime pasinaudojo *Trybuna? Konstytucyjny*, nepažeidžia nei Bendrijos teis?s viršenyb?s principo, nei EB 10 ir 43 straipsni?, nes ji nepažeidžia nacionalini? administracin?s valdžios institucij? ir nacionalini? teism? pareigos netaikyti EB 43 straipsniui prieštaraujan?i? nacionalinio ?statymo nuostat?.

80 Tod?I Komisija mano, kad Bendrijos teis?s viršenyb?s princip? ir EB 10 bei 43 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jie nedraudžia taikyti nacionalin?s teis?s nuostat?, kuriomis *Trybuna? Konstytucyjny* suteikiama teis? sprendimu nukelti dat?, nuo kurios nacionalinio ?statymo nuostatos, tame pa?iame sprendime teismo pripažintos prieštaraujan?iomis Konstitucijai, neteks privalomosios galios.

Teisingumo Teismo atsakymas

81 Pagal jau nusistov?jusi? teismo praktik? nacionalinis teismas, neperžengdamas savo

kompetencijos ribų? pareigotas taikyti Bendrijos teisės nuostatas, privalo užtikrinti visišką šios nuostatų veikimą, jei būtina, savo iniciatyva atsisakydamas taikyti bet kokią, net vėlesnę, joms prieštaraujančią nacionalinę teisės nuostatą, ir šis teismas neprivalo prašyti arba laukti, kol ši nuostata bus panaikinta statymais arba kitokiomis konstituciniais priemonėmis (šiuo klausimu žr. 1978 m. kovo 9 d. Sprendimo *Simmenthal*, 106/77, Rink. p. 629, 24 punktų; 1992 m. birželio 4 d. Sprendimo *Debus*, C-13/91 ir C-113/91, Rink. p. I-3617, 32 punktų; 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Lucchini*, C-119/05, Rink. p. I-6199, 61 punktų ir 2009 m. spalio 27 d. Sprendimo *EZ*, C-115/08, Rink. p. I-0000, 138 punktų).

82 Pagal Bendrijos teisės viršenybės principą kolizija tarp nacionalinio statymo nuostatos ir tiesiogiai taikomos Sutarties nuostatos išsprendžiama nacionaliniam teismui pritaikius Bendrijos teisę, prireikus palikus netaikyti jai prieštaraujančią nacionalinę nuostatą, o ne pripažįstant, kad nacionalinė nuostata negalioja; šiuo atžvilgiu institucijų ir teismų kompetencijų nustato kiekviena valstybė narė.

83 Šiomis aplinkybomis reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tuo atveju, jeigu vėlesnė nacionalinė teisės nuostata prieštarauja Bendrijos teisei, ši nuostata netampa negaliojančia. Susidarius su tokia situacija nacionalinis teismas privalo tokios nuostatos netaikyti, ir ši pareiga neapriboja kompetentingų nacionalinių teismų galios išvairių vidiniuose teisės sistemoje egzistuojančių procedūrų taikyti tas, kurios yra tinkamos norint apsaugoti pagal Bendrijos teisę suteiktas individualias teises (1998 m. spalio 22 d. Sprendimo *IN.CO.GE.'90 ir kt.*, C-10/97-C-22/97, Rink. p. I-6307, 21 punktas).

84 Tai reiškia, kad susidarius tokiai situacijai, kokioje yra pareiškėjas pagrindinėje byloje, aplinkybų, jog *Trybuna Konstytucyjny* nukėlė datą, nuo kurios ginijamos nuostatos neteks privalomosios galios, netrukdo tam, kad, laikydamasis Bendrijos teisės viršenybės principo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateiks teismas netaikyti tokios nuostatą nagrinėjamoje byloje, jeigu mano, kad šios nuostatos prieštarauja Bendrijos teisei.

85 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 74 punkto, pirmąjį klausimą buvo atsakyta, kad EB 43 ir 49 straipsniai draudžia pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas, antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad tokiomis aplinkybomis Bendrijos teisės viršenybės principas pareigoja nacionalinį teismą taikyti Bendrijos teisę ir netaikyti jai prieštaraujančią nacionalinę teisės nuostatą, nepaisant nacionalinio Konstitucinio teismo sprendimo, kuriame nuspręsta nukelti datą, nuo kurios šios Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintos nuostatos neteks privalomosios galios.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

86 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. EB 43 ir 49 straipsniai draudžia nacionalin?s teis?s aktus, pagal kuriuos mokes?i? mok?tojas rezidentas turi teis?, kad, pirma, mokestiniais metais sumok?tos socialinio draudimo ?mokos b?t? atskaitytos i? mokes?io baz?s ir, antra, mok?tinas pajam? mokestis b?t? suma?intas atsi?velgiant ? per š? laikotarp? sumok?tas sveikatos draudimo ?mokas tik tuo atveju, kai min?tos ?mokos mokamos apmokestinimo valstyb?je nar?je, o tuo atveju, kai šios ?mokos mokamos kitoje valstyb?je nar?je, toki? teis? atsisakoma suteikti, net jei šios ?mokos nebuvo atskaitytos kitoje valstyb?je nar?je.

2. Tokiomis aplinkyb?mis Bendrijos teis?s viršenyb?s principas ?pareigoja nacionalin? teism? taikyti Bendrijos teis? ir netaikyti jai prieštarujan?i? nacionalin?s teis?s nuostat?, nepaisant nacionalinio Konstitucinio teismo sprendimo, kuriame nuspr?sta nukelti dat?, nuo kurios šios Konstitucijai prieštarujan?iomis pripa?intos nuostatos neteks privalomosios galios.

Parašai.

* Proceso kalba: lenk?.